

OLD

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව
අ.පො.ස. (උ.පෙළ) විභාගය - 2020

25A - ඉන්දීය ඉතිහාසය

පැරණි නිර්දේශය

ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

මෙය උත්තරපත්‍ර පරීක්ෂකවරුන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා සකස් කෙරිණි.
ප්‍රධාන/ සහකාර පරීක්ෂක රැස්වීමේ දී ඉදිරිපත්වන අදහස් අනුව මෙහි වෙනස්කම් කරනු ලැබේ.

අවසන් සංශෝධන ඇතුළත් කළ යුතුව ඇත.

අ.පො.ස. (උ.පෙළ) විභාගය - 2020

25 A - ඉන්ද්‍රිය ඉතිහාසය

ලකුණු බෙදී යාමේ ආකාරය

I පත්‍රය 01 x 40 = 40

II පත්‍රය

අනිවාර්ය පළමු ප්‍රශ්නයට ලකුණු = 18

සෙසු ප්‍රශ්න 3කට 14 බැගින් = 42

II පත්‍රය අවසාන ලකුණු = 60

අවසාන ලකුණු = 40 + 60 = 100

Department of Examinations

උත්තරපත්‍ර ලකුණු කිරීමේ පොදු ශිල්පීය ක්‍රම

උත්තරපත්‍ර ලකුණු කිරීමේ හා ලකුණු ලැයිස්තුවල ලකුණු සටහන් කිරීමේ සම්මත ක්‍රමය අනුගමනය කිරීම අනිවාර්යයෙන් ම කළ යුතුවේ. ඒ සඳහා පහත පරිදි කටයුතු කරන්න.

1. උත්තරපත්‍ර ලකුණු කිරීමට රතුපාට බෝල් පොයින්ට් පෑනක් පාවිච්චි කරන්න.
2. සෑම උත්තරපත්‍රයකම මුල් පිටුවේ සහකාර පරීක්ෂක සංකේත අංකය සටහන් කරන්න.
ඉලක්කම් ලිවීමේදී පැහැදිලි ඉලක්කමෙන් ලියන්න.
3. ඉලක්කම් ලිවීමේදී වැරදුණු අවස්ථාවක් වේ නම් එය පැහැදිලිව තනි ඉරකින් කපා හැර නැවත ලියා කෙටි අත්සන යොදන්න.
4. එක් එක් ප්‍රශ්නයේ අනු කොටස්වල පිළිතුරු සඳහා හිමි ලකුණු ඒ ඒ කොටස අවසානයේ Δ ක් තුළ ලියා දක්වන්න. අවසාන ලකුණු ප්‍රශ්න අංකයත් සමඟ \square ක් තුළ, හාග සංඛ්‍යාවක් ලෙස ඇතුළත් කරන්න. ලකුණු සටහන් කිරීම සඳහා පරීක්ෂකවරයාගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා ඇති තීරුව භාවිත කරන්න.

උදාහරණ : ප්‍රශ්න අංක 03

(i)	✓	$\frac{4}{5}$
(ii)	✓	$\frac{3}{5}$
(iii)	✓	$\frac{3}{5}$

03 (i) $\frac{4}{5}$ + (ii) $\frac{3}{5}$ + (iii) $\frac{3}{5}$ = $\frac{10}{15}$

බහුවරණ උත්තරපත්‍ර : (කවුළු පත්‍රය)

1. අ.පො.ස. (උ.පෙළ) හා තොරතුරු තාක්ෂණ විභාගය සඳහා කවුළු පත්‍ර දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සකසනු ලැබේ. නිවැරදි වරණ කපා ඉවත් කළ සහතික කරන ලද කවුළුපතක් ඔබ වෙත සපයනු ලැබේ. සහතික කළ කවුළු පත්‍රයක් භාවිත කිරීම පරීක්ෂකගේ වගකීම වේ.
2. අනතුරුව උත්තරපත්‍ර හොඳින් පරීක්ෂා කර බලන්න. කිසියම් ප්‍රශ්නයකට එක් පිළිතුරකට වඩා ලකුණු කර ඇත්නම් හෝ එකම පිළිතුරක්වත් ලකුණු කර නැත්නම් හෝ වරණ කැපී යන පරිදි ඉරක් අඳින්න. ඇතැම් විට අයදුම්කරුවන් විසින් මුලින් ලකුණු කර ඇති පිළිතුරක් මකා වෙනත් පිළිතුරක් ලකුණු කර තිබෙන්නට පුළුවන. එසේ මකන ලද අවස්ථාවකදී පැහැදිලිව මකා නොමැති නම් මකන ලද වරණය මත ද ඉරක් අඳින්න.
3. කවුළු පත්‍රය උත්තරපත්‍රය මත නිවැරදිව තබන්න. නිවැරදි පිළිතුර ✓ ලකුණකින් ද, වැරදි පිළිතුර 0 ලකුණකින් ද වරණ මත ලකුණු කරන්න. නිවැරදි පිළිතුරු සංඛ්‍යාව ඒ ඒ වරණ තීරයට පහළින් ලියා දක්වන්න. අනතුරුව එම සංඛ්‍යා එකතු කර මුළු නිවැරදි පිළිතුරු සංඛ්‍යාව අදාළ කොටුව තුළ ලියන්න.

ව්‍යුහගත රචනා හා රචනා උත්තරපත්‍ර :

1. අයදුම්කරුවන් විසින් උත්තරපත්‍රයේ හිස්ව තබා ඇති පිටු හරහා රේඛාවක් ඇඳ කපා හරින්න. වැරදි හෝ නුසුදුසු පිළිතුරු යටින් ඉරි අඳින්න. ලකුණු දිය හැකි ස්ථානවල හරි ලකුණු යෙදීමෙන් එය පෙන්නන්න.
2. ලකුණු සටහන් කිරීමේදී ඕවර්ලන්ඩ් කඩදාසියේ දකුණු පස තීරය යොදා ගත යුතු වේ.
3. සෑම ප්‍රශ්නයකටම දෙන මුළු ලකුණු උත්තරපත්‍රයේ මුල් පිටුවේ ඇති අදාළ කොටුව තුළ ප්‍රශ්න අංකය ඉදිරියෙන් අංක දෙකකින් ලියා දක්වන්න. ප්‍රශ්න පත්‍රයේ දී ඇති උපදෙස් අනුව ප්‍රශ්න තෝරා ගැනීම කළ යුතුවේ. සියලු ම උත්තර ලකුණු කර ලකුණු මුල් පිටුවේ සටහන් කරන්න. ප්‍රශ්න පත්‍රයේ දී ඇති උපදෙස්වලට පටහැනිව වැඩි ප්‍රශ්න ගණනකට පිළිතුරු ලියා ඇත්නම් අඩු ලකුණු සහිත පිළිතුරු කපා ඉවත් කරන්න.
4. පරීක්ෂාකාරීව මුළු ලකුණු ගණන එකතු කොට මුල් පිටුවේ නියමිත ස්ථානයේ ලියන්න. උත්තරපත්‍රයේ සෑම උත්තරයකටම දී ඇති ලකුණු ගණන උත්තරපත්‍රයේ පිටු පෙරළමින් නැවත එකතු කරන්න. එම ලකුණ ඔබ විසින් මුල් පිටුවේ එකතුව ලෙස සටහන් කර ඇති මුළු ලකුණට සමාන දැයි නැවත පරීක්ෂා කර බලන්න.

ලකුණු ලැයිස්තු සකස් කිරීම :

සියලු ම විෂයන්හි අවසාන ලකුණු ඇගයීම් මණ්ඩලය තුළදී ගණනය කරනු නොලැබේ. එබැවින් එක් එක් පත්‍රයට අදාළ අවසාන ලකුණු වෙන වෙනම ලකුණු ලැයිස්තුවලට ඇතුළත් කළ යුතු ය. I පත්‍රය සඳහා බහුවරණ පිළිතුරු පත්‍රයක් පමණක් ඇති විට ලකුණු ලැයිස්තුවට ලකුණු ඇතුළත් කිරීමෙන් පසු අකුරෙන් ලියන්න. අනෙකුත් උත්තරපත්‍ර සඳහා විස්තර ලකුණු ඇතුළත් කරන්න. 51 විත්‍ර විෂයයේ I, II හා III පත්‍රවලට අදාළ ලකුණු වෙන වෙනම ලකුණු ලැයිස්තුවල ඇතුළත් කර අකුරෙන් ද ලිවිය යුතු වේ.

පැරණි නිර්දේශයට පත්වූ පාඨමාලාව (Old Syllabus)

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව
 இலங்கைப் பரீட்சைத் திணைக்களம் இலங்கைப் பரීட்சைத் திணைக்களம் இலங்கைப் பரීட்சைத் திணைக்களம் இலங்கைப் பரීட்சைத் திணைக்களம் இலங்கைப் பரීட்சைத் திணைக்களம்
 Sri Lanka Department of Examinations, Sri Lanka
 இலங்கைப் பரීட்சைத் திணைக்களம் இலங்கைப் பரීட்சைத் திணைக்களம் இலங்கைப் பரīட்சைத் திணைக்களம் இலங்கைப் பரīட்சைத் திணைக்களம் இலங்கைப் பரīட்சைத் திணைக்களம்

OLD

අධ්‍යයන පොදු සාහිතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2020
கல்விப் பொதுத் தராதரப் பத்திர (உயர் தர)ப் பரீட்சை, 2020
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, 2020

ඉතිහාසය II (I කොටස)
 வரலாறு II (பகுதி I)
 History II (Part I)

25-A S II

පැය තුනයි
 மூன்று மணித்தியாலம்
Three hours

අමතර කියවීමේ කාලය - මිනිත්තු 10 යි
 மேலதிக வாசிப்பு நேரம் - 10 நிமிடங்கள்
Additional Reading Time - 10 minutes

අමතර කියවීමේ කාලය ප්‍රශ්න පත්‍රය කියවා ප්‍රශ්න හෝරා ගැනීමටත් පිළිතුරු ලිවීමේදී ප්‍රමුඛත්වය දෙන ප්‍රශ්න සංවිධානය කර ගැනීමටත් යොදාගන්න.

ඉන්දියා ඉතිහාසය - අග අතිතයේ සිට ක්‍රි.ව. 1206 දක්වා

විභාග අංකය:

- උපදෙස්:**
- * මෙම කොටස ප්‍රශ්න 40 කින් සමන්විත වේ. සියලු ම ප්‍රශ්නවලට මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රයේ ම පිළිතුරු සපයන්න.
 - * එක් එක් ප්‍රශ්නයට ප්‍රතිචාර පහ බැගින් දී ඇති නමුදු නිවැරදි පිළිතුර වන්නේ එකක් පමණි. එම නිවැරදි පිළිතුර තෝරා, දී ඇති උපදෙස් පරිදි ලකුණු කරන්න.
 - * මෙම කොටසට ලකුණු 40 ක් දෙනු ලැබේ.
 - * කොටස් දෙකට ම මුළු කාලය පැය තුනයි. පිළිතුරු ලියා අවසන් වූ පසු, I කොටස, II කොටසේ පිළිතුරු පත්‍ර සමඟ අමුණා භාර දෙන්න.

I කොටස

● අංක 1 සිට 10 තෙක් එක් එක් ප්‍රශ්නය සඳහා නම් පහ බැගින් දී ඇත. ඒවා අතුරෙන් එකක් පමණක් කවර හෝ හේතුවක් නිසා අනෙක් නම් සමඟ නො ගැලපේ. එම නො ගැලපෙන නම් කුමක් දැයි හඳුනාගෙන එහි අංකය වරහන තුළ ලියන්න.

1. (1) භාරතේ දේශය	(2) හින්දුස්ථාන්	(3) භාරත වර්ෂ	
(4) හිමාචල් ප්‍රදේශය	(5) ජම්බුද්වීප		(..4..)
2. (1) බැරෝඩා	(2) ඝාට්ස්	(3) බයිබර්	
(4) මනුාන්	(5) බෝලාන්		(..2..)
3. (1) රූපාර්	(2) භාරුකවිෂ්	(3) වන්ඝුදාරෝ	
(4) මොහොන්ජොදාරෝ	(5) රබ්ගාර්හි		(..2..)
4. (1) අනු	(2) පුරු	(3) යදු	
(4) කුර්වාසු	(5) පොරව		(..5..)
5. (1) වත්ස	(2) ලිච්චි	(3) මල්ල	
(4) ශාක්‍ය	(5) කෝලිය		(..1..)
6. (1) ශක	(2) ඉන්ද්‍ර-ග්‍රීක	(3) කුෂාණ	
(4) පාර්ථියන්	(5) වාකාටක		(..5..)
7. (1) සාරානාන්	(2) ගිර්නාර්	(3) නාසික්	
(4) මස්කි	(5) ෂබාෂ්ගර්හි		(..3..)
8. (1) අමරාවතී	(2) නාගර්ජුනිකොණ්ඩ	(3) කෝනාරක්	
(4) භාරුත්	(5) සාංචි		(..3..)

9. (1) තෙළිඟු (2) කණ්ණඩ (3) මලයාලම් (4) මරාටි (5) දෙමළ (...4..)
10. (1) නාලන්දා (2) ජගද්දලා (3) හස්තිනාපුර (4) ඕදන්තපුරි (5) වික්‍රමශීලා (...3..)

● අංක 11 සිට 15 තෙක් ප්‍රශ්නවල පද යුගල පහ බැගින් දී ඇත. ඒවා අතුරෙන් එක යුගලයක පද එකිනෙකට හො ගැළපේ. එම හො ගැළපෙන යුගලය කුමක් දැයි හඳුනාගෙන, ඊට අදාළ අංකය, ඉදිරියේ ඇති වරහන තුළ ලියන්න.

11. (1) හිපුංසාං - වින (2) තාරානාත් - බෙංගාල (3) අල්බේරුණ් - පර්සියන් (4) ටොලමී - ග්‍රීක (5) ජලිනි - රෝම (...2..)

12. (1) අංග - වස්සකාර (2) ගන්ධාර - පුක්කුසාති (3) වත්ස - උදයන (4) මගධ - අජාසත්ත (5) කෝසල - පසේනදී (...1..)

13. (1) කුණාල - මෞර්ය (2) බිම්බිසාර - හර්යංක (3) විම කැඩිගයිසීස් - කුෂාණ (4) මීනැන්ධර් - ඉන්දු-ග්‍රීක (5) මාරවර්මන් - සාතවාහන (...5..)

14. (1) දෙවන පුලකේශීන් - අයිහොලේ ශිලාලිපිය (2) රුද්‍රදාමන් - සුන්‍යාගාඩ් ශිලාලිපිය (3) ස්කන්ධගුප්ත - හිටර් ශිලාලිපිය (4) ගෞතමීපුත්‍ර බාලශ්‍රී - නිශ්ලිසාගර් ශිලාලිපිය (5) බාරවේල - හතිගුම්පා ශිලාලිපිය (...4..)

15. (1) පුරුෂපුරය - පෙෂාවෝර් (2) සාගල - සියල්කෝට් (3) ප්‍රයාග - ගුජරාට් (4) ඉන්ද්‍රප්‍රස්ථ - දිල්ලිය (5) සෞරාෂ්ට්‍ර - කතියවාර් (...3..)

● අංක 16 සිට 20 තෙක් එක් එක් ප්‍රශ්නයෙහි නාම / ප්‍රකාශන / දින වකවානු සමූහයක් X සහ Y තීරවල දී ඇත. Y තීරයේ දී ඇති නාම / ප්‍රකාශන / දින වකවානු X තීරයේ දී ඇති ඒවා සමඟ කිසියම් ආකාරයකට ගැළපේ. එහෙත් ඒවා දක්වා ඇත්තේ ගැළපෙන අනුපිළිවෙළට හො වේ. Y තීරය X තීරය සමඟ ගැළපෙන අනුපිළිවෙළට සකස් කළ විට පහත ඇති සංයෝග පහෙන් එකක් නිවැරදි ය. නිවැරදි සංයෝගයට අයත් අංකය තෝරා වරහන තුළ ලියන්න.

X		Y
16. (i) රාවී		A අයෝධ්‍යා
(ii) සරයු		B වාරානසි
(iii) යමුනා		C අමරාවතී
(iv) ගංගා		D හරප්පා
(v) ක්‍රිෂ්ණ		E මදුරා
- (1) AEBCD (2) BCDEA (3) DAEB (4) DEBCA (5) EBCDA (...3..)

17. **X** **Y**
(i) භාගය	A රජයේ උපදේශක
(ii) සේනානි	B රථාචාර්ය
(iii) පුරෝහිත	C බදු එකතු කරන්නා
(iv) සංගෘහිත්‍රී	D භාණ්ඩාගාරික
(v) සුත	E සේනාපති
- (1) BDCEA (2) CEADB (3) CEDBA (4) DCEAB (5) EABDC (..2..)

18. **X** **Y**
(i) චතුර් ආශ්‍රම	A සාම, දාන, හේද, දණ්ඩ
(ii) චතුර් වේද	B මුත්මණ, ක්‍ෂත්‍රිය, වෛශ්‍ය, ශුද්‍ර
(iii) චතුර් සත්‍ය	C මුත්මචාරී, ගෘහස්ත, ව්‍යාජ්‍යස්ථ, සන්තාසාසි
(iv) චතුර් වර්ණ	D සෘග්, යජුර්, සාම, අථර්ව
(v) චතුර් උපායමාර්ග	E දුක්ඛ, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ග
- (1) ABDCE (2) BCDEA (3) CADBE (4) CDEBA (5) DEBAC (..4..)

19. **X** **Y**
(i) රාජ්‍ය	A පවුල
(ii) කුල	B ශුද්ධ වූ පානයකි
(iii) සුර්	C පරිපාලන ඒකකයකි
(iv) සෝම	D කාසි වර්ගයකි
(v) නිෂ්ක	E නගරය
- (1) ADBCE (2) CAEBD (3) CDBAE (4) DBCAE (5) EABDC (..2...)

20. **X** **Y**
(i) අපන්නා	A පල්ලවරථ
(ii) මධුරා	B තාන්ත්‍රික බෞද්ධ ගුහා විහාර
(iii) භුවනේශ්වර	C බුද්ධ ප්‍රතිමා
(iv) මහබලිපුරම්	D ලිංගරාජ දේවාලය
(v) අචුරංගබාද්	E බෞද්ධ බිතුසිතුවම්
- (1) ACBDE (2) ADEBC (3) CDEBA (4) EBCDA (5) ECDAB (..5...)

● අංක 21 සිට 25 තෙක් ප්‍රශ්නවලට නිවැරදි පිළිතුරු තෝරා, එහි අංකය ඉදිරියේ ඇති වරහන තුළ ලියන්න.

21. කෙටි රූ ඉන්ද්‍රියවලට පැමිණියේ කුමන දුර්ග මාර්ගය හරහා ද?
(1) බයිබර් දුර්ගය	(2) බෝලාන් දුර්ගය	(3) මක්රාන් දුර්ගය
(4) හේරාචි දුර්ගය	(5) බැරෝඩා දුර්ගය	(..2...)

22. විෂ්ණු ගර්ම පඬුවරයා විසින් රචනා කරන ලදැයි සැලකෙන ඉන්ද්‍රියානු උපදේශනමක ඉන්ධිය කුමක් ද?
(1) රාජකරංගිනී	(2) රාමායන	(3) දිව්‍යාවදාන
(4) ශාකුන්තල	(5) පංචතන්ත්‍රය	(..5...)

23. සංවි ස්තූපය ඉදිකරන ලද්දේ කුමන රාජ්‍ය කාලයේ දී ද?
(1) වන්ද්‍රගුප්ත මෞර්ය	(2) අසෝක	(3) පුෂ්‍යමිත්‍ර සුංග
(4) කණිෂ්ක	(5) හර්ෂවර්ධන	(..2...)

24. සංචාරක විනිසුරුවක් වූ ගිගුං සාං අධ්‍යාපනය ලැබුවේ කුමන බෞද්ධ අධ්‍යාපන ආයතනයේ ද?
(1) නාලන්දා	(2) වලභි	(3) ජගද්දලා
(4) මිදන්තපුරී	(5) කක්ෂිලා	(..1...)

25. ක්‍රි.ව. 712 දී ගිණිබි හා පංජාබි ආක්‍රමණය කළ අරාබි ජාතිකයා කවුරුන් ද?

- (1) කුටුබි උද්දීන් අයිබෙක් (2) මලික් කපුර් (3) ෂිහාබ් උද්දීන් (4) සෂ්ෂි මහමුද් (5) මොහොමද් බින් ක්වාසිම්
- (...5...)

● අංක 26 සිට 30 තෙක් සෑම ප්‍රශ්නයකට ම එක් මාතෘකාවක් යටතේ කරුණු පහ බැගින් සපයා ඇත. එම කරුණු අතුරෙන් එකක් අදාළ මාතෘකාවට තෝරා ගැනීමේදී, එය තෝරා, ඊට අදාළ අංකය ඉදිරියේ ඇති වරහන තුළ ලියන්න.

26. ඉන්දු ගිම්හ වැසියන්ගේ සමාජ දිවිපෙවෙහ

- (1) මෙම ශිෂ්ටාචාරයට අයත් වැසියා කැල්කෝලිනික සමාජයකට අයත්යැයි පිළිගනු ලැබේ.
 - (2) ඔවුහු තිරිඟු, බාර්ලි සහ වී වැනි ධාන්‍යවර්ග වගා කළහ.
 - (3) මෙහි වැසියෝ ඊජිප්තු වැසියන් සමඟ සමීප සබඳතා පැවැත් වූහ.
 - (4) මෙහි විසූ ස්ත්‍රීහු මාල, වලලු සහ මුදු වැනි ආහරණ භාවිත කළහ.
 - (5) ඔවුහු වාක්‍ය වන්දනාව කළහ.
- (...3...)

27. පශ්චාත් මෞර්ය සමයේ ඉන්දියානු විදේශ වෙළෙඳාම

- (1) බටහිර රටවල් සමඟ වාණිජ සම්බන්ධතා පැවැත්වීමේ දී භාරුකච්ඡ වරායට වැදගත් තැනක් හිමි විය.
 - (2) ඉන්දියානුවෝ රෝම අධිරාජ්‍ය සමඟ වෙළඳ සබඳතා පැවැත් වූහ.
 - (3) මේ අවධියේ දී වෙළෙන්දෝ ශ්‍රේණි වශයෙන් සංවිධානය වී සිටියහ.
 - (4) වෙළෙඳ ශ්‍රේණි බැංකු ලෙස ද ක්‍රියාත්මක විය.
 - (5) සමුද්‍රගුප්ත රජු ඉන්දියානු වෙළඳුන් සඳහා පර්සියාවෙහි නේවාසික මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකළේ ය.
- (...5...)

28. සාතවාහන රජ පෙළපත

- (1) ඩෙකානගේ පළමුවැනි අධිරාජ්‍ය පිහිටුවන ලද්දේ සාතවාහනයන් විසිනි.
 - (2) සාතවාහන රජපෙළපතේ ආරම්භකයා වූයේ සීමුකය.
 - (3) සාතවාහනයන් අනුග්‍රහය දක්වන ලද්දේ හින්දු ආගමට පමණි.
 - (4) සාතවාහනයන්ගේ අගනගරය ප්‍රතිෂ්ඨානය විය.
 - (5) ක්‍රිෂ්ණ-ගෝධාවරි නිමිනවල ඔවුන්ගේ ආධිපත්‍ය ස්ථාපිතව පැවතුණි.
- (...3...)

29. දෙවන චන්ද්‍රගුප්ත රජු

- (1) ඔහු ස්කන්ධගුප්ත රජුගේ පුත්‍රයා ය.
 - (2) ගුජරාටය, සෝරාෂ්ට්‍රය සහ මාල්වා යටත්කර ගනිමින් ඔහු ගුප්ත අධිරාජ්‍යය පුළුල් කළේ ය.
 - (3) චීන සංචාරක හිනුචන් වූ ෆාහියන් ඔහුගේ රාජ්‍ය සමයේ දී අවුරුදු කිහිපයක් ඉන්දියාවේ ගත කළේ ය.
 - (4) ඔහු තම දියණිය වූ ප්‍රභාවතී වාකාටක රාජ්‍යයේ දෙවැනි රුද්‍රසේන රජුට සරණපාවා දුන්නේ ය.
 - (5) ශිව භක්තිකයකු වුවද ඔහු බුද්ධාගමට හා ජෛනාගමට ඉඩදෙන ලදී.
- (...1...)

30. පාල රාජවංශය

- (1) පාල රාජවංශයේ ආරම්භකයා ගෝපාල නම් ප්‍රාදේශීය නායකයෙකි.
 - (2) ධර්මපාල විසින් පාල රාජ්‍ය ව්‍යාප්ත කරන ලද අතර ඔහු චීක කලෙකට කන්‍යාචල පාලනය කිරීමට ද සමත් විය.
 - (3) පාලවරුන් බුද්ධාගමට අනුග්‍රහය දැක්වීය.
 - (4) නාලන්ද බෞද්ධ ආශ්‍රමය පිහිටුවන ලද්දේ පාල රජකු වූ ධර්මපාල විසිනි.
 - (5) නාලන්දා තඹපත පාල රජකු විසින් නිකුත් කරන ලදී.
- (...4...)

● අංක 31 සිට 35 තෙක් එක් එක් ප්‍රශ්නයට දක්වා ඇති (A), (B), (C) හා (D) යන ප්‍රතිචාර හතර අතුරින් එකක් හෝ බිහිපයක් හෝ නිවැරදි ය. නිවැරදි ප්‍රතිචාරය හෝ ප්‍රතිචාර හෝ තෝරා,

- (A) සහ (B) පමණක් නිවැරදි නම් 1 ද
- (A) සහ (C) පමණක් නිවැරදි නම් 2 ද
- (B) සහ (C) පමණක් නිවැරදි නම් 3 ද
- (C) සහ (D) පමණක් නිවැරදි නම් 4 ද
- වෙනත් ප්‍රතිචාර සංඛ්‍යාවක් හෝ සංයෝජනයක් හෝ නිවැරදි නම් 5 ද වරහන තුළ ලියන්න.

උපදෙස් සම්පිණ්ඩනය				
1	2	3	4	5
(A) සහ (B) පමණක් නිවැරදි ය.	(A) සහ (C) පමණක් නිවැරදි ය.	(B) සහ (C) පමණක් නිවැරදි ය.	(C) සහ (D) පමණක් නිවැරදි ය.	වෙනත් ප්‍රතිචාර සංඛ්‍යාවක් හෝ සංයෝජනයක් හෝ නිවැරදි ය.

31. සාග්‍ර වෛද්‍ය ග්‍රහය

- (A) කුරු හා පංචාල මෙකල පැවති බලවත්ම ගෝත්‍ර විය.
- (B) සාග්‍ර වෛද්‍ය ග්‍රහයේ ජනයා දකුණු ඉන්දියාවේ පවා පදිංචිව සිටියහ.
- (C) මෙම අවධියෙහි ජනයා ගෝත්‍ර සමූහයකට බෙදී සිටියහ. (...4...)
- (D) ස්වාභාවිකවම හා සම්බන්ධ දෙව්වරු පිරිසක් ඔවුහු ඇදහූහ.

32. ක්‍රි.ව. 6 සියවසේ දී ඉන්දියාවේ පැවති සමූහාණ්ඩු

- (A) මෙකල සමූහාණ්ඩු දහසයක් පැවතිණි.
- (B) ගණ හා සංඝ යන නම්වලින් එකල සමූහාණ්ඩු හඳුන්වා තිබේ.
- (C) වජ්‍ර හා ලිච්ඡවී යනු මෙකල පැවති වැදගත්ම සමූහාණ්ඩු දෙකකි. (...3...)
- (D) වයඹ දිග ඉන්දියාවේ පැවති එකම සමූහාණ්ඩුව මල්ල ජනපදයයි.

33. මෙගස්තීනිස් සහ ඉන්ඩිකා

- (A) මෙගස්තීනිස්ගේ ඉන්ඩිකා ග්‍රන්ථය ඉන්දියාවේ ආණ්ඩුක්‍රමය, භූගෝලීය තත්ත්වය, ආගම හා සමාජ තත්ත්වයන් පිළිබඳ තොරතුරු ලබාදෙන වැදගත් මූලාශ්‍රයකි.
- (B) ඉන්ඩිකා ග්‍රන්ථයේ මුල් පිටපත හමුවී නැති අතර ඇතට පවතින්නේ පසුකාලීන ලේඛකයන් විසින් මුල් ග්‍රන්ථයෙන් උපුටාගත් උධාතයන් ය.
- (C) මෙගස්තීනිස් මෞර්ය රාජසභාවේ සිටි මහා ඇලෙක්සැන්ඩර් විසින් එවන ලද තානාපතිවරයා ය. (...1...)
- (D) භාණ්ඩ්‍ය රාජ්‍යය පාලනය කරන ලද්දේ හින්දු පූජකයන් විසින් යයි මෙගස්තීනිස් වාර්තා කරයි.

34. රුද්‍රදාමන්

- (A) රුද්‍රදාමන් උප්පේතිහි මහා ක්‍ෂත්‍රප විය.
- (B) සුදර්ශන වැවේ බැම්ම කැඩීයාමත් පසුව එය නැවත ගොඩනැගීම ගැනත් ඔහුගේ එක් සෙල්ලිපියක දක්වා ඇත.
- (C) රුද්‍රදාමන් උප්පේතිහි ගක පාලනයේ ආරම්භකයා ය. (...1...)
- (D) ඔහු යුද්ධයෙන් පරදවාලීමට ගෞතමීපුත්‍ර සාතකර්ණි සමත් විය.

35. වාලුකාසයෝ

- (A) ක්‍රි.ව. 6 වන සහ 12 සියවස් අතර කාලය තුළ ඔවුහු දකුණු හා මධ්‍යම ඉන්දියාවේ විශාල ප්‍රදේශයක් පාලනය කිරීමට සමත් වූහ.
- (B) ආරම්භයේ දී වාලුකාසයෝ පාලනය කළේ බදාමී සිට ය.
- (C) නැගෙනහිර වාලුකාසයන් පාලනය ගෙනගියේ වෙංගි සිට ය. (...5...)
- (D) බටහිර වාලුකාසයන් තම අගනුවර ලෙස තෝරා ගත්තේ කලාභාණ්ඩියයි.

- අංක 36 සිට 40 තෙක් ප්‍රශ්නවලට අදාළ ව ප්‍රකාශ දෙක බැගින් දී ඇත. එක් එක් ප්‍රශ්නය සම්බන්ධයෙන් දී ඇති ප්‍රකාශ යුගලයට හොඳින් ම ගැලපෙනුයේ පහත වගුවෙහි දැක්වෙන 1, 2, 3, 4 සහ 5 යන කවර ප්‍රකාශ යුගලය දැයි තෝරා, ඊට අදාළ අංකය වරහන තුළ ලියන්න.

	පළමුවැනි ප්‍රකාශය	දෙවැනි ප්‍රකාශය
1	නිවැරදි ය.	වැරදි ය.
2	නිවැරදි ය.	නිවැරදි ය.
3	වැරදි ය.	වැරදි ය.
4	වැරදි ය.	නිවැරදි ය.
5	නිවැරදි ය.	නිවැරදි වන අතර පළමුවැන්න මැනවින් පහදා දෙයි.

	පළමුවැනි ප්‍රකාශය	දෙවැනි ප්‍රකාශය	
36.	ඉන්ද්‍ර නිමිත ශිෂ්ටාචාරය ක්‍රි.පූ. හතරවන සහස්‍රයේ සිටම පැවතියේ ය.	මෙම ශිෂ්ටාචාරයට අයත් ගොඩනැගිලි ඉදිකොට ඇත්තේ ගඩොලිනි.	(...4...)
37.	කුරු - පාණ්ඩවයන් අතර සිදු වූ යුද්ධය මහාභාරතයෙන් විස්තර කෙරේ.	එම සටන සිදු වී ඇත්තේ කුරුකෙණ්ඩයේ ය.	(...2...)
38.	වර්ධමාන මහාවීර ජෛනයන්ගේ පළමුවන තීර්ථත්තරය.	මහාවීර කර්මය විශ්වාස නොකළේ ය.	(...3...)
39.	මහා ඇලෙක්සැන්ඩර් තම හමුදාව ඉන්දියාව තුළට මෙහෙයවන ලද්දේ මත්ස්‍ය දුර්ගය හරහා ය.	පෝරස් රජු පරාජය කළ මහා ඇලෙක්සැන්ඩර් ඔහුට තම යටත් රජතු සේ කටයුතු කිරීමට ඉඩ දුන්නේ ය.	(...4...)
40.	විවිධ බෞද්ධ නිකායන් අතර පැවති මතභේද නිරාකරණයට තුන්වන ධර්ම සංගායනාව කැඳවනු ලැබී ය.	සංගායනාව අවසානයේ දී ථේරවාදයට එරෙහි වූ හික්කුන් සසුනින් පළවා හැරිණි.	(...2...)

* * *
 Sri Lanka Examinations

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව
 இலங்கைப் பரீட்சைத் திணைக்களம்

අ.පො.ස. (උ.පෙළ) විභාගය/ க.பொ.த. (உயர் தர)ப் பரீட்சை - 2020

පැරණි නිර්දේශය/ பழைய பாடத்திட்டம்

විෂය අංකය
 பாட இலக்கம்

25 A

විෂයය
 பாடம்

ඉන්ද්‍රිය ඉතිහාසය

ලකුණු දීමේ පටිපාටිය/புள்ளி வழங்கும் திட்டம்
 I පත්‍රය/பத்திரம் I

ප්‍රශ්න අංකය විනා இல.	පිළිතුරු අංකය விடை இல.						
01.	4	11.	2	21.	2	31.	4
02.	2	12.	1	22.	5	32.	3
03.	2	13.	5	23.	2	33.	1
04.	5	14.	4	24.	1	34.	1
05.	1	15.	3	25.	5	35.	5
06.	5	16.	3	26.	3	36.	4
07.	3	17.	2	27.	5	37.	2
08.	3	18.	4	28.	3	38.	3
09.	4	19.	2	29.	1	39.	4
10.	3	20.	5	30.	4	40.	2

❖ විශේෂ උපදෙස්/ விசேட அறிவுறுத்தல் :

එක් පිළිතුරකට/ ஒரு சரியான விடைக்கு 01 ලකුණු බැගින්/புள்ளி வீதம்
 இடம் ලකුණු/மொத்தப் புள்ளிகள் 1 × 40 = 40

සියලු ම හිමිකම් ඇවිරිණි / முழுப் பதிப்புரிமையுடையது / All Rights Reserved

පැරණි නිර්දේශ/பழைய பாடத்திட்டம்/Old Syllabus

OLD
 ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව
 இலங்கைத் தீர்மானக் களம்
 Department of Examinations, Sri Lanka
 විභාග දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව
 இலங்கைத் தீர்மானக் களம் இலங்கைத் தீர்மானக் களம் இலங்கைத் தீர்மானக் களம் இலங்கைத் தீர்மானக் களம் இலங்கைத் தீர்மானக் களம்

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2020
සහතික පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2020
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, 2020

ඉතිහාසය	II (II කොටස)	25-A	S	II
வரலாறு	II (பகுதி II)			
History	II (Part II)			

ඉන්දියා ඉතිහාසය - ඇත අභිතයේ සිට ක්‍රි.ව. 1206 දක්වා

උපදෙස්:
 * පළමුවැනි ප්‍රශ්නයටත් තවත් ප්‍රශ්න තුනකටත් පිළිතුරු සපයන්න.
 (පළමුවැනි ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීම සඳහා ඉන්දියාවේ දළ සිහිමක් සපයා ඇත.)

II කොටස

- ඔබට සපයා ඇති සිතියමේ පහත සඳහන් සියලු ම ස්ථාන ලකුණු කොට නම් කරන්න. ඒවායින් කැමති දෙකක් පිළිබඳ ව කෙටි ඓතිහාසික සටහන් ලියන්න.
 - (i) මොහෙන්ජොදාරෝ
 - (ii) ආරවල්ලි කඳු
 - (iii) බයිබර් දුර්ගය
 - (iv) භාරුකච්ඡ
 - (v) සාංචි
 - (vi) පාඨලිපුත්‍ර
 - (vii) කනෝජ්
 - (viii) කාමර් නදිය

(නිවැරදි ව ලකුණු කිරීමට හා නම් කිරීමට ලකුණු 01 බැගින්; කෙටි ඓතිහාසික සටහනකට ලකුණු 05 බැගින්.)
- ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරය පිළිබඳව පහත දැක්වෙන මාතෘකා යටතේ විචාරාත්මක විග්‍රහයක් කරන්න.
 - (i) ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භය
 - (ii) ශිෂ්ටාචාරයේ පරිහානිය හා බිඳ වැටීම (ලකුණු 14 යි)
- සෑග් වෛදික යුගයේ සමාජ - ආර්ථික තත්ත්වයන්හි ප්‍රධාන ලක්ෂණ විස්තර කරන්න. (ලකුණු 14 යි)
- "චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්ය ප්‍රථමවරට ඉන්දියාව එක්සේසත් කිරීමට සමත් විය"
 - (i) චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්යට පෙර මගධය පාලනය කළ රජ පෙළපත නම් කරන්න. (ලකුණු 01 යි)
 - (ii) චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්ය සිහසුනට පත්වීමට පෙර ඉන්දියාවේ දේශපාලන තත්ත්වය පිළිබඳ කෙටි විස්තරයක් කරන්න. (ලකුණු 04 යි)
 - (iii) චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්ය ඉන්දියාව එක්සේසත් කළ ආකාරය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 09 යි)
- "සමුද්‍රගුප්ත යුද මෙහෙයුම් කරුවෙකි"
 - (i) සමුද්‍රගුප්තගේ කාර්ය සාර්ථක ගැන තොරතුරු ලබාදෙන ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය නම් කරන්න. (ලකුණු 01 යි)
 - (ii) සමුද්‍රගුප්ත රජවන විට ගුප්ත බලය පැතිරී තිබුණු ආකාරය පිළිබඳව කෙටි විස්තරයක් සපයන්න. (ලකුණු 03 යි)
 - (iii) සමුද්‍රගුප්තගේ ව්‍යාප්තවාදී ප්‍රතිපත්තිය ඇසුරින් ඔහු කෙතෙක් දුරට යුදකාමියකු ලෙස සැලකිය හැකිදැයි පරීක්ෂා කරන්න. (ලකුණු 10 යි)
- "ගුප්ත යුගය යනු ඉන්දියානු සංස්කෘතියේ ස්වර්ණමය යුගයයි." විමසන්න. (ලකුණු 14 යි)
- තර්ථවර්ධනයේ මරණයෙන් පසු උතුරු ඉන්දියාවේ ආධිපත්‍ය උදෙසා පැවති අරගලය පරීක්ෂා කරන්න. (ලකුණු 14 යි)

8. දකුණු ඉන්දියානු දේශපාලනයෙහිලා වෝලියන්ගේ දායකත්වය පහත දැක්වෙන ශීර්ෂ යටතේ සාකච්ඡා කරන්න.

- (i) අධිරාජ්‍ය ව්‍යාප්තිය
- (ii) ප්‍රාදේශීය පරිපාලනය

(ලකුණු 14 යි)

9. පහත දැක්වෙන මාතෘකා අතුරෙන් දෙකක ඓතිහාසික වැදගත්කම පිළිබඳ කෙටි සටහන් ලියන්න.

- (i) සංගම් සාහිත්‍යය
- (ii) ක්‍රි.පූ. භයවැනි සියවසෙහිදී ඉන්දියාවේ පැවති රාජ්‍යයන්හි
- (iii) හූණ ආක්‍රමණ
- (iv) තර්ෂවර්ධන රජු

(ලකුණු 07 x 2 = 14 යි)

* * *

Department of Examinations

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2020 - පැරණි නිර්දේශය

ඉතිහාසය II (II කොටස)

ඉන්දීය ඉතිහාසය - ඇත අතීතයේ සිට ක්‍රි.ව. 1206 දක්වා

උපදෙස්:

- පළමුවන ප්‍රශ්නයටත් තවත් ප්‍රශ්න තුනකටත් පිළිතුරු සපයන්න. (පළමුවැනි ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීම සඳහා ඉන්දියාවේ දළ සිතියමක් සපයා ඇත.)

II කොටස

1. ඔබට සපයා ඇති සිතියමේ පහත සඳහන් සියලු ම ස්ථාන ලකුණු කොට නම් කරන්න. ඒවායින් කැමති දෙකක් පිළිබඳ ව කෙටි ඓතිහාසික සටහන් ලියන්න.

- (i) මොහෙන්ජොදාරෝ
- (ii) ආරවල්ලි කඳු
- (iii) බයිබර් දුර්ගය
- (iv) භාරුකව්ව
- (v) සාංචි
- (vi) පාඨලිපුත්‍ර
- (vii) කනෝජය
- (viii) කාවේරි නදිය

(නිවැරදි ව ලකුණු කිරීමට හා නම් කිරීමට ලකුණු 01 බැගින්. කෙටි ඓතිහාසික සටහනකට ලකුණු 05 බැගින්.)

2. ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරය පිළිබඳව පහත දැක්වෙන මාතෘකා යටතේ විචාරාත්මක විග්‍රහයක් කරන්න.

(i) ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භය

- ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භය කෙසේ සිදුවීදැයි නිගමනයකට බැසීමට තරම් සාධක නැත.
- දැනට මේ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන මත දෙකක් දක්නට ලැබේ.

1. දේශීය ප්‍රභවයකින් ආරම්භ වූ බව,
2. විදේශීය ප්‍රභවයකින් ආරම්භ වූ බව,

දේශීය ප්‍රභවය

- මේ මතය ඉදිරිපත් කළ අය අතරින් ග්ලීනි ඩැනියෙල් සහ ඒ සෝෂ් ප්‍රධාන වේ.
 - ගුප්තරාජ, රාජස්ථාන්, සින්දු, පංජාබ් හා බලුකිස්ථාන්වැනි ප්‍රදේශවල කරන ලද ගවේශණවලට අනුව සියලු ස්ථරවල සජාතීය තත්ත්වයක් දක්නට ලැබෙන බැවින් ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරය දේශීය ආරම්භයක් ඇති ශිෂ්ටාචාරයක් බව.
 - මේ හැර වෙනත් ප්‍රදේශවල සිදුකළ කැණීම්වලින් විශේෂයෙන් කලිබන්ගන්, සන්දනවාලා, දඹර්කෝට්, වන්භුදාරෝ, ලෝතාල්, කොන්දීජ්, ප්‍රඩෙයිජොදාරෝ, ආම්රි, සුක්තපේන්දෝර්, රොජ්දි හා දේසල්වාර් යන නගරවලින් මොහෙන්ජොදාරෝ, හරප්පා නගර නිර්මාණවලට සමාන වූ නටඹුන් හා හරප්පා යුගයට පෙර පැවති සංස්කෘතියට අයත් නටඹුන් ද හමු වීම.
 - කලිබන්ගන්හි එකම නිවසක තිබේ ප්‍රාග් හරප්පා හා හරප්පා යුගවලට අයත් මැටි බදුන් ලැබී තිබීම.
 - ඒ අනුව පූර්ව හරප්පා ග්‍රාමීය සංස්කෘතිය අනුක්‍රමයෙන් අභාවයට යද්දී, ඒ මත ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරය ආරම්භ වූ බව.

විදේශීය ප්‍රභවය,

මේ මතය දැරූ ප්‍රධාන විද්වතුන් මෝට්මර් විලර්, එලියට් ස්මිත් හා රෙග්ලන් සාමි ය.

➤ **මෝට්මර් විලර්,**

- මෙසපොතේමියානු ශිෂ්ටාචාරය ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භයට සම්බන්ධ බව.
- නාගරික ශිෂ්ටාචාරයක දැනුමක් තිබූ සංචාරක ගෝත්‍රයක් ඉරාණ සානුව හරහා ඉන්දු නිම්න මිටියාවතට පැමිණීම නිසා එහි නාගරික සහායත්වය ආරම්භයට පදනම වැටුණු බව.
- මෙසපොතේමියානු ශිෂ්ටාචාරය ව්‍යාප්තව පැවති ප්‍රදේශවලින් ඉන්දු නිම්න මුද්‍රා හමුවීම.

➤ **එලියට් ස්මිත්**

- මිසර ශිෂ්ටාචාරයෙන් පැන නැගී ආ ශිෂ්ටාචාරයක් බව.

➤ **රෙග්ලන් සාමිවරයා**

- සුමේරියානු ශිෂ්ටාචාරයෙන් පැන නැගී ආ ශාඛා ශිෂ්ටාචාරයක් බව.

(ii) ශිෂ්ටාචාරයේ පරිහානිය හා බිඳ වැටීම

බිඳවැටීම සම්බන්ධ මත කීපයක් දක්නට ලැබේ.

➤ **ක්‍රමික පරිහානියක් සිදු වූ බව**

- ජනගහනය වර්ධනය වීමත් සමඟ ජීවන තත්ත්වය පහත වැටීම, පාලනය දුර්වල වීම නිසා ශිෂ්ටාචාරය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් පරිහානියට පත් වූ බව.

➤ **ජලගැලීම් නිසා බිඳවැටුණු බව.**

- ඒ. ඩී. ෂර්මා, මෝට්මර් විලර්, ජෝන් මාෂල් මේ අදහස දැරූ අය අතර වේ.
- ඉන්දු නදිය නිරන්තර පිටාර ගැලීම ශිෂ්ටාචාරය පරිහානි අවස්ථාව වන විට ඔරොත්තු නොදීම ශිෂ්ටාචාරයේ බිඳවැටීමට හේතු වූ බව.
- ඉන්දු නදිය දෙපස විශාල ප්‍රාකාර තනා තිබූ බවට සාධක තිබීම.
- ස්ථර අතර රොන්මඩ් තැන්පත්ව තිබීම හා රාවී ගංගාවේ ගමන් මාර්ගය වෙනස්වීම නිරන්තර ජල ගැලීම්වලට මුහුණ පෑ බවට ඇති සාධක අතර වේ.

- හදිසි ගින්නකින් ශිෂ්ටාචාරය බිඳ වැටුණු බව.
 - ගොඩනැගිලි නටඹුන්වල ඇතැම් ගොඩනැගිලි ගින්නකින් විනාශ වූ බවට සාධක දක්නට ලැබීම.
- දේශගුණික වෙනස්වීම්.
 - දූවන්ත ශිෂ්ටාචාරයක පරිහරණය සඳහා දූව භාවිතය අධිකව සිදුවීම. ගඩොල් පිළිස්සීම සඳහා දූව භාවිතා කිරීම ආදිය නිසා වන විනාශය සිදුවීම පරිසරයේ සමතුලිත බව වෙනස්වීම හා ගංගාවල ගමන් මාර්ග වෙනස්වීම ආදිය නිසා දේශගුණික විපර්යාසයක් ඇතිවීම.
- වසංගත රෝග පැතිරීම.
 - පරිසරයේ වෙනස්වීම් ආදිය නිසාත් ජලගැලීම් නිසාත් වසංගත රෝග පැතිර යාම නිසා මේ ප්‍රදේශ අත්හැර යාමට පෙළඹෙන්නට ඇති බව.
- සතුරු ආක්‍රමණයකින් විනාශ වූ බව.
 - ප්‍රහාරයකින් මිය ගිය බව සැලකිය හැකි පුද්ගලයන්ගේ ඇටසැකිලි හමුවීම. නිවෙස් තුළ, මාර්ගවල ඇතුළු ස්ථාන කීපයකින්ම කැපුම් කෙටුම්වලට ලක් වූවන්ගේ ඇටසැකිලි හමුවීම.

(ලකුණු 14යි)

3. සෘග්‍ය වෛද්‍ය යුගයේ සමාජ - ආර්ථික තත්ත්වයන්හි ප්‍රධාන ලක්ෂණ විස්තර කරන්න.

- සමාජය තත්ත්වය
 - සෘග්‍ය වෛද්‍යයෙන් තොරතුරු හඳුනා ගැනීම.
 - ගෝත්‍රවලින් යුත් සමාජයක් පැවතීම. (පුරු, යුදු, තුර්වාස, අනු)
 - ජීනාමූලික සමාජයක් වීම.
 - පුළුල් අයුරින් සිරිත් විරිත් ආරක්‍ෂා කිරීම.
 - ආගන්තුක සත්කාරය උසස්තම ගුණාංගයකි.
 - නිවාස දූව, උණලී, ආදියෙන් තනා පිදුරු සෙවිලි කොට තිබිණි.
 - යාඥා කාමරය, ස්ත්‍රී කාමරය, පොදු කටයුතු සඳහා කාමරය, ගිනිහල් ගෙය යන අංශ හතරකින් නිවාස සමන්විත විය.
 - ඒක විවාහය.
 - විවාහ මංගල්‍ය උත්සවය මහත් ගරුසරු එකක් සේ සැලකුණි.
 - පිරිමි දරුවන් ලැබීම විවාහයේ ප්‍රධානම පරමාර්ථය විය.
 - කාන්තාවන්ට නිදහස හිමිව තිබීම.
 - භාර්යාව ස්වාමියා සමඟ පුජාවන්ට සහභාගි වී ඇත.
 - අධ්‍යාපනය ලැබූ කාන්තාවන් සිටීම. (විශ්වචාරා, ආපාලා, සෝෂා)
 - වර්ණ භේදය පැවතුන ද එය සමාජයේ තහවුරුවී නොතිබීම.
 - ආර්ය අනාර්ය භේදය පැවතිණි.
 - ඇඳුම් භාවිතා කෙරිණි.
 - මේ අවධියේදී ඇඳුම කොටස් හතරකින් යුක්ත ය. (නිව් - යටිකය ඇඳුම, වාස - උඩුකය ඇඳුම, අධිවාස - උතුරු සළුව, හිස්වැසුම)
 - පිරිමි හිස් ආවරණය කර ඇත.
 - ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපක්‍ෂයම ආහරණ පැළඳිය.
 - ප්‍රධාන ආහාර වූයේ ධාන්‍ය වර්ග, මාංශ, මාළු, කිරි, කිරිවලින් සෑදූ ආහාර හා පළතුරුය.
 - සුරාව පැවති අතර සෝම පානය කර ඇත.

- උත්සව අවස්ථාවලදී නැටුම් ගැයුම් පැවතිණි.
- සමාජ ජීවිතයේ කේන්ද්‍රය වූයේ “සභා” ය.
- රථ ධාවනය, දඩයම, දාදු ක්‍රීඩාව ඔවුන්ගේ විනෝදාංශ විය.
- විවිධ ස්වභාවික වස්තූන් වන්දනා කිරීම.

➤ ආර්ථික තත්ත්වය

- කෘෂිකර්මාන්තය පදනම් කර ගත් ආර්ථික රටාවක් පැවතීම. (යව, තිරිඟු, මෙහෙරි, බාර්ලි වැනි ධාන්‍ය වගා කිරීම)
- සත්ව පාලනය ද වැදගත් අංශයක්වීම. (ගවයා, එළවා, බැටළුවා, අශ්වයා ප්‍රධාන විය)
- වෙළෙඳාම පැවතිණි.
- ගම් මට්ටමින් ගොඩබිම් මාර්ග හා ගංගා ඔස්සේ භාණ්ඩ හුවමාරුව සිදුවී තිබේ.
- ගව සම්පත ආර්ථිකයේ මිනුම් ඒකකය විය.
- එළදෙන ශුද්ධ වස්තුවකි.
- ජලය ලබා ගැනීම සඳහා වාරිකුම භාවිතා කළේය.
- විවිධ කර්මාන්ත පැවතිණි. (රෙදි විවීම, වඩු කර්මාන්තය, හම් කරුවෝ, රන් කරුවන්, ලෝහ කර්මාන්තය)

(ලකුණු 14යි)

4. “වන්දුගුප්ත මෞර්ය ප්‍රථමවරට ඉන්දියාව එක්සේසත් කිරීමට සමත් විය.”

(i) වන්දුගුප්ත මෞර්යට පෙර මගධය පාලනය කළ රජ පෙළපත නම් කරන්න.

නන්ද රජ පෙළපත

(ලකුණු 01යි)

(ii) වන්දුගුප්ත මෞර්ය සිහසුනට පත්වීමට පෙර ඉන්දියාවේ දේශපාලන තත්ත්වය පිළිබඳ කෙටි විස්තර කරන්න.

- ක්‍රි. පූ. හයවැනි සියවසේදී හර්යංක පෙළපතට අයත් සේනිය බිම්බිසාර රජු යටතේ මගධයේ නැගීම ඇරඹේ.
- හර්යංක පෙළපතට පසු මගධයේ පාලකයන් වන්නේ සිසුනාග පරපුරයි.
- සිසුනාග හා ඔහුගේ අනුප්‍රාප්තිකයෝ සියවසක් පමණ කාලයක් මගධය පාලනය කළහ.
- සිසුනාග වංශයෙන් බලය පැහැර ගැනීමට නන්දවරු සමත් විය.
- මෙලෙස බලය අල්ලා ගත් නන්ද රාජවංශයේ පළමු පාලකයා මහාපද්මනන්ද ය.
- මහාපද්මනන්ද රජු බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ උග්ගසේන නන්ද ලෙස හඳුන්වා ඇත.
- මහාබෝධි වංසයේ සඳහන් නන්ද පෙළපතේ රජුන් වන්නේ උග්ගසේන නන්ද, පණ්ඩුගතති නන්ද, භුතපාල නන්ද, රටියපාල නන්ද, ගොවිසානක නන්ද, දසසිද්ධික නන්ද, කේවට්ට නන්ද හා ධන නන්දයි.
- මහාපද්මනන්ද පංචාල, කාශි, හෙහය, කාලිංග, අශ්මක, කුරු, ඉක්ෂුවාක. තෙමරීර, සුරසේන, විනිගෝත්‍ර යන වංශ යටත් කරගෙන මගධයට ඇදාගත් බව පුරාණ ග්‍රන්ථවල සඳහන් වේ.

- මහාපද්ම නන්ද යටතේ මගධයේ බලය වින්ධ්‍යා පර්වතයෙන් දකුණු දිග ප්‍රදේශ කරා ද ව්‍යාප්ත වූ බවට තොරතුරු ඇත. බාරවේලගේ හරීගුම්පා ලිපියේ සඳහන් වන කාලිංගයේ වාරි කර්මාන්තයක් කර වූ මගධ පාලකයා මහා පද්මනන්ද ලෙස සැළකේ.
- ක්‍රි. පූ. 327 ඇලෙක්සැන්ඩර් වයඹදිග ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කරන විට නැගෙනහිර ඉන්දියාවේ නන්දයන් යටතේ ප්‍රබල අධිරාජ්‍යයක් ගොඩනැගී තිබිණි.
- ඒ වන විට නන්ද පෙළපතේ අවසාන පාලකයා වූ ධනනන්ද බලවත් සේනාවකින් සන්තද්ධවීම නිසා ග්‍රීක ආක්‍රමණිකයන්ට රට අභ්‍යන්තරයට පිවිසීමට නොහැකි විය.
- ධනනන්ද යටතේ ප්‍රබල හමුදාවක් සිටි බව ග්‍රීක වාර්තාවල සඳහන් වේ. ඒ අනුව පාලක හමුදාව ලක්‍ෂ දෙකක් ඇත්හමුදාව 3000ක් අස්හමුදාව 20000ක් රථ හමුදාව 2000 ඔහු සතුව තිබී ඇත.
- ධනනන්ද රජු ජනතාවගෙන් අසාධාරණ ලෙස අධික බදු අය කළ අතර ධනය රැස් කර ගබා ගැනීමට විවිධ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කර ඇති බව.
- චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්ය මගධයේ බලය අත්පත් කර ගැනීමෙන් නන්ද පෙළපතේ බලය අවසන් විය.

(ලකුණු 04යි)

(iii) චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්ය ඉන්දියාව එක්සේසත් කළ ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.

- මෞර්ය අධිරාජ්‍යයේ ආරම්භකයා හා ඉන්දීය ඉතිහාසයේ ප්‍රථම අධිරාජ්‍යයා වීම.
- ව්‍යාකෘත (කෞටිල්‍ය) බ්‍රාහ්මණයගේ සහායෙන් නන්ද පෙළපත බලයෙන් පහ කිරීම.
- වයඹදිග ඉන්දියාව ග්‍රීක බලයෙන් මුදවා ගැනීම.
- සෙලියුකස් නිකේටර් සමඟ සටනක් සිදුවීම හා දෙදෙනා අතර ගිවිසුමක් ඇතිවීම.
- ගිවිසුමෙන් ග්‍රීකයන් සතුව පැවති ඒරියා (හිරාත්), ඇරකෝමියා (කන්දහාර්), පරෝපනිසදයි (බලුකිස්ථානය), ගෙඩරොසියා (කාබුල්) යන ප්‍රදේශ හිමිවීම.
- තව ද පුහුණු කරන ලද ඇතුන් 500 ලැබීම, මෙගස්තීනිස් තානාපතියෙකු ලෙස රාජසභාවට එවීම, සෙලියුකස් නිකේටර්ගේ දියණිය චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්යට විවාහ කරදීම.
- අධිරාජ්‍යයේ බලය ඩෙකැන් ප්‍රදේශය හා දකුණු දක්වා ව්‍යාප්තවීම.
- ඔහුගේ රාජ්‍යයට බටහිරින් පිහිටි කතියවාර්හි සුරාච්චේශය පවා අයිති වූ බව රුද්‍රදාමන්ගේ ජුනාගාද් ලිපියෙන් සනාථ වේ. එහි පාලකයා බවට පත්වීම හා සුදර්ශන වැව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.
- විදේශ සබඳතා පැවැත්වීම. (සිරියාව, ඊජිප්තුව)
- ගොඩබිම හා මුහුදු මාර්ග ඔස්සේ වෙළෙඳාම පවත්වා තිබීම.
- කෘෂිකර්මාන්තය දියුණු කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- මනා පරිපාලන සංවිධානයක් ඇති කිරීම.
- පාඨලීපුත්‍රය අගනගරය බවට පත් කර ගැනීම.
- චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්ය රජුගේ අවසන් කාලයේදී මයිසෝරය සමඟ සබඳතා පැවැත්වීම හා මයිසෝරයේ ශ්‍රවණබෙල්ගෝලාවේ තවුස් දිවියක් (ජෛන සාදුචරයෙකු) ගතකිරීම.
- ඉන්දියාවේ ප්‍රථම, විශාලතම අධිරාජ්‍යය ගොඩනැගීමේ ගෞරවය චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්යට හිමිවේ.

(ලකුණු 09යි.)

Department of Examinations

5. "සමුද්‍ර ගුප්ත යුද මෙහෙයුම් කරුවෙකි."

(i) සමුද්‍රගුප්තගේ කාර්ය සාපලය ගැන තොරතුරු ලබාදෙන ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය නම් කරන්න.

හරිසේන කවියා විසින් රචිත අලහාබද් ප්‍රශස්තිය

(ලකුණු 01යි)

(ii) සමුද්‍රගුප්ත රජ වන විට ගුප්ත බලය පැතිරී තිබුණු ආකාරය පිළිබඳව කෙටි විස්තර කරන්න.

- සමුද්‍රගුප්ත රජවීමට පෙර රජකම දැරූ ගුප්ත පාලකයන් වූයේ ශ්‍රී ගුප්ත, සටෝත්තව ගුප්ත හා පළමුවන චන්ද්‍රගුප්ත ය.
- ගුප්ත රාජ්‍යයේ ආරම්භක පාලකයා බෙංගාලයේ හෝ මගධයේ ප්‍රාදේශීය පාලකයෙක් ලෙස සිටි බව පුරාණ ග්‍රන්ථ හා ගුප්ත සෙල්ලිපි තුළින් පෙන්නුම් කෙරේ.
- පළමුවන චන්ද්‍රගුප්ත විසින් කුමාරදේවිය විවාහ කරගෙන ලිච්චි ප්‍රදේශ ඇදාගනු ලැබීමෙන් බල ප්‍රදේශය වර්ධනය විය.
- වින්සන්ට් ස්මිත්ට අනුව චන්ද්‍රගුප්තට මගධය හා ඒ අවට ප්‍රදේශවල ආධිපත්‍යය පැවති බව හා පාඨලීපුත්‍රය මේ වන විට ලිච්චිත් සතුව පැවති නිසා එම නගරයක් විවාහය මගින් චන්ද්‍රගුප්තට හිමි වන්නට ඇති බව.
- "මහා රාජාධිරාජ" යන විරුදයෙන් පළමුවන චන්ද්‍රගුප්ත හැදින්වීම හා රත්නාසි නිකුත් කිරීමෙන් පෙන්නුම් කෙරෙන්නේ රජුගේ බලය ස්ථාපිතව පැවති බවයි.
- පුරාණ ග්‍රන්ථ අනුව සාකේත (අවුද්), ප්‍රයාග (අලහාබාද්) හා මගධය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ ඔහු සතුව පැවතිණි.
- බිහාරය, උතුරු හා බටහිර බෙංගාලය ද චන්ද්‍රගුප්තගේ රාජධානියට අයත් ව තිබූ බව.
- මුජුම්දාර් පවසන්නේ චන්ද්‍රගුප්ත සිතියන්වරුන් පලවා හැර මගධය නිදහස් කර ගත් බවයි.

(ලකුණු 03යි)

(iii) සමුද්‍රගුප්තගේ ව්‍යාප්තිවාදී ප්‍රතිපත්තිය ඇසුරින් ඔහු කෙතෙක් දුරට යුදකාමීයකු ලෙස සැලකිය හැකිදැයි පරීක්ෂා කරන්න.

- පළමුවන චන්ද්‍රගුප්තගේ හා ලිච්චි වංශික කුමාරදේවියගේ පුත් සමුද්‍රගුප්ත පාඨලීපුත්‍රය මුල් කරගෙන ගුප්ත අධිරාජ්‍ය ගොඩනැගීම.
- සමුද්‍රගුප්තගේ ව්‍යාප්තිවාදී ප්‍රතිපත්තියේදී දිග්විජය ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කිරීම.

අධිරාජ්‍ය ව්‍යාප්තියට මුල් වූ යුධමය ක්‍රියාමාර්ග

- ආර්යාවර්තය ජය ගැනීම.
මෙහිදී නාගසේන, අවුසුකනාග, අවුසුක, චන්ද්‍රවර්මන්, රුද්‍රදේව, මතිලා, නාගදත්ත, නන්දීන්, බලවර්මන් යන රජවරු 9 දෙනා පරාජය කොට එම රාජ්‍ය ඇදා ගැනීම.
- අටවික රාජ්‍යය යටත් කිරීම.
මධ්‍යම ඉන්දියාව එනම් වින්ධ්‍යා කඳුවැටිය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල රාජ්‍යයන්හි රජවරුන් පරාජයට පත් කොට ඔවුන්ගේ යටත්භාවය පමණක් ලබා ගැනීම.
- දක්ෂිණාපථ රාජ්‍යයන් ආක්‍රමණ.
දක්ෂිණාපථ රාජ්‍ය යටත් කොට ඒවායේ පාලකයන් අල්ලා ගත් අතර ඔවුන් රජුගේ ආධිපත්‍ය පිළිගත් යටත් පාලකයන් ලෙස නැවතත් එම රාජ්‍යවල පිහිටුවීම. (කෝසලයේ මහේන්ද්‍ර, මහාකාන්තාරයේ ව්‍යාසුරාජ, කෝරාලයේ මන්ත්‍රාජ, පිෂ්ඨපුරයේ මහේන්ද්‍ර, කොට්ටුරයේ ස්වාමීදත්ත, එරණ්ඩපල්ලයේ දමන, කාංචියේ විෂ්ණුගෝප, අවමික්තයේ නීලරාජ, වෙංගියේ හස්තීවර්මන්, පල්ලක්කයේ උග්‍රසේන, දේවරාජ්‍රයේ කුබේර, කුෂ්තලපුරයේ ධනංජය)

- ප්‍රත්‍යන්ත රාජ්‍ය යටත් කිරීම.
සමතට (බෙංගාලය අවට), දවාක (ඇසෑම් ප්‍රදේශ), නේපාලය, කාමරූප (ඉහළ ඇසෑමය), කත්‍රිපුර (ජලන්දාර්)
- සණ රාජ්‍ය යටත් කිරීම.
සණ රාජ්‍ය නවයක් යටත් කරගෙන තිබේ. (මාලව, ආර්ජුනායන, යෞධෙය, මද්‍රක, ආහීර, ප්‍රාර්ජුන, ඝනකාහික, කාක, බරපරික)
- ප්‍රත්‍යන්ත රාජ්‍ය හා සණ රාජ්‍යවල පාලකයෝ බදු ගෙවීම, ගුප්ත රාජ්‍යයේ නියෝග පිළිපැදීම හා තැගිහෝග හා විවිධ දැකුම් සමග රජු බැහැදක යටත් බව ප්‍රකාශ කිරීම මගින් රජුගේ ආධිපත්‍යය පිළිගෙන ඇත.
- දිග්විජය අවසානයේ අශ්වමේධ යාග දෙකක් පැවැත්වීමෙන් ද සමුද්‍රගුප්තගේ අධිරාජ්‍ය ව්‍යාප්තිය යුධමය කාර්යයක් බව පැහැදිලි ය.
- මූලාශ්‍රය සපයන තොරතුරු අනුව සමුද්‍රගුප්ත යුද්ධ කර විශාල ප්‍රදේශයක් අල්ලා ගැනීමට සමත් වී ඇති බව පෙනීයනු ලබන අතර වෙනත් තොරතුරු පිළිබඳ විස්තර අල්පය.

(ලකුණු 10යි)

6. “ගුප්ත යුගය යනු ඉන්දියානු සංස්කෘතියේ ස්වර්ණමය යුගයයි.” විමසන්න.

- ක්‍රි. ව. හතරවන සියවසේ ශ්‍රී ගුප්තගෙන් ඇරඹුණු ගුප්ත යුගය පළමුවන චන්ද්‍රගුප්ත, සමුද්‍රගුප්ත, දෙවන චන්ද්‍රගුප්ත, පළමුවන කුමාරගුප්ත, ස්කන්දගුප්ත යන රජවරු දේශපාලන ආධිපත්‍යයක් ගොඩනගා නැගීම.
- පාලනයේදී පැවති සංවිධානාත්මක බව, ආර්ථික සමෘද්ධිය, සාහිත්‍ය කටයුතු සඳහා රාජානුග්‍රහය ලැබීම, විවිධ විෂය ක්‍ෂේත්‍ර ඔස්සේ උසස් අධ්‍යාපනයක් ලබාගැනීමට හැකි පසුබිමක් පැවතීම, උගතුන්ට අනුග්‍රහ දැක්වීම වැනි කරුණු සාහිත්‍යයේ උන්නතියට හා සංස්කෘතියේ වර්ධනයට පාදක වීම.
- මෙකල සංස්කෘත භාෂාව සාහිත්‍යමය භාෂාවක් වශයෙන් උපරිම දියුණුවක් ලැබීම.
- සංස්කෘත ව්‍යාකරණය ක්‍රමාණුකූල තත්ත්වයට පත් විය. පාණීනි හා පතඤ්ජලී යන ආචාර්යවරු මෙහිලා මුල් තැනක් ගත්හ.
- සංස්කෘත සාහිත්‍යයේ ස්වර්ණමය යුගයක් ලෙස ගුප්ත යුගය සැලකේ.
- නාට්‍ය, ඡන්දස්, අලංකාර, ගණිතය, (අංක ගණිතය, විජ ගණිතය, ජ්‍යාමිතිය, ගුද්ධ ගණිතය) විද්‍යාව, තර්ක ශාස්ත්‍රය, තර්ක න්‍යාය, වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය, නීතිය, තාරකා විද්‍යාව, ආගම, දර්ශනය ආදී විවිධ ක්‍ෂේත්‍ර අලලා ගද්‍ය, පද්‍ය නිර්මාණය කිරීමට සමත් උගතුන් රැසක් බිහිවිය.

කාලිදාසගේ කාව්‍ය	රඝුවංශය, කුමාරසම්භවය, මේඝදූතය, සාතුසංහාරය
කාලිදාසගේ නාට්‍ය	මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, ශාකුන්තලය
විශාබදන්තගේ නාට්‍ය	මුද්‍රා රාක්‍ෂය, දේවිචන්ද්‍රගුප්ත
හාරවිගේ මහා කාව්‍ය	කිරාතාර්ජුන, ශිශුපාලවධ
අමරසිංහගේ	අමරකෝෂ (සංස්කෘත භාෂාවේ ශබ්ද කෝෂයකි.
වරාහමිහිරගේ	බෘහත් සංහිතාව
ආර්යභටගේ	සූර්ය සිද්ධාන්තය, ආර්යභටවිටිය
බ්‍රහ්මගුප්ත	බ්‍රාහ්ම ස්ප්ටික සිද්ධාන්ත
වෘහද් වාග්භට	අෂ්ටාංගාදය

- අලහාබාද් ප්‍රශස්තිය සමුද්‍රගුප්ත රජුගේ රජවාසලේ සිටි හරිසේන කවියා විසින් කරවන ලද්දකි.
- ධර්මශාස්ත්‍ර ග්‍රන්ථ රචනාවීම. (කත්‍යායනගේ ධර්ම සූත්‍රය) මේවා නම් කර ඇත්තේ කතුචරුන්ගේ හෝ ගුරුකුලවල නම් මුල් කරගෙනය.

- ගුප්ත රජවාසලේ නවරත්න කවීන් සේවය කළේය.
- ආගමික වශයෙන් ඇති වූ ප්‍රබෝධය. හින්දු ආගමේ පුනර්ජීවනයක් ඇති විය. එහිදී වෛදික ග්‍රන්ථ මුල් කරගෙන තිබූ බ්‍රාහ්මණ ආගම නව ස්වරූපයක් ලබමින් වර්තමානයේ හඳුන්වන හින්දු ආගම සකස් වීම.
- බෞද්ධ හා ජෛන දර්ශනවාද දියුණුවීම. මහායානික බුදුදහමේ මාධ්‍යමික හා යෝගාවරවාද ක්‍රමවත්වීම. ජෛනාගමේ ශ්වේතමීඛර හා දිගමිඛර යන නිකාය දෙක ස්ථිර පදනමක් මත හැඩගැසීම.
- මෙකල නව නිර්මාණ හැර පැරණි ග්‍රන්ථ ද නව මුහුණුවරකින් රචනා විය. මහාභාරතය, රාමායණය වර්තමානයේ පවතින තත්ත්වයට සකස් විය. මනුස්මෘතිය හා පුරාණ ග්‍රන්ථ ද මෙලෙස සකස් විය. පංචතන්ත්‍රය හා හිතෝපදේශ මේ අවධියේදී සම්පාදනය විය.
- සාහිත්‍යයේ මෙන්ම ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය, මූර්ති, කැටයම් හා චිත්‍ර කලාවේ දියුණුවක් ඇතිවීම.
 - ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය
 - බුද්ධ හා දේව ප්‍රතිමා උදෙසා ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම.
 - එහිදී ගඩොල් හා ඔපමට්ටම් කළ කළුගල් යොදා ගැනීම.
 - විවිධ ස්වරූපයේ විහාර හා දේවාල ඉදිකිරීම.
සාංචි අංක 17 විහාරය,
නවනා කුයාරාහි පාර්වති කෝවිල,
හුටාරහි ශිව කෝවිල,
දියෝගාර්හි දශාවතාර කෝවිල,
 - මූර්ති හා කැටයම් ශිල්පය.
 - මූර්ති කලාව මුළුමනින්ම විදේශ ආභාසයෙන් මිදීම.
 - බුද්ධ ප්‍රතිමා නිර්මාණයේ සකලාංග සම්පූර්ණවීම.
 - සාරානාත්හි හිදි පිළිමය මූර්ති කලාවේ අති විශිෂ්ට නිර්මාණයකි.
 - විෂ්ණු, ශිව යන බ්‍රාහ්මණ ආගමික දේව රූප සකස්වීම.
 - ප්‍රධාන මූර්ති නිර්මාණ මධ්‍යස්ථාන පාඨලිපුත්‍ර, සාරානාත් හා මදුරා ය.
 - ප්‍රතිමාකරණයේදී කළුගල්, පිලිස්සු මැටි පමණක් නොව මෙකල ලෝහ ද භාවිතා කිරීම. (නාලන්දාවේ ඇති ලෝකඩයෙන් නිම වූ මීටර් 25ක් උස බුද්ධ ප්‍රතිමාව, සුල්තාන්ගන්ජ්හි තඹයෙන් නිම වූ බුදුපිළිමය)
 - කැටයම්
 - උදයගිරි ලෙන්හි ඇති වරාභාවතාර කැටයම,
 - චිත්‍ර ශිල්පය
 - චිත්‍ර ශිල්පය උච්චස්ථානයට පත්වීම.
 - අජන්තාහි i, ii, xvi, xix ලෙන්හි චිත්‍ර,
 - බාස්හි ලෙන්හි චිත්‍ර,
 - බදාමියේ අංක 3 ගුනාවේ ඇති ශිව පාර්වති දර්ශනය,
- ගුප්ත යුගයේදී විවිධ ක්‍ෂේත්‍රයන්හි ඇති වූ දියුණුව නිසා ඉන්දියානු සංස්කෘතියේ ස්වර්ණමය යුගය බවට ගුප්ත යුගය පත් වීම.

(ලකුණු 14යි)

7. හර්ෂවර්ධනයේ මරණයෙන් පසු උතුරු ඉන්දියාවේ ආධිපත්‍ය උදෙසා පැවති අරගලය පරීක්ෂා කරන්න.

- හර්ෂවර්ධන රජුගේ මරණයෙන් පසු උතුරු ඉන්දියාවේ ආධිපත්‍ය උදෙසා ප්‍රධාන වශයෙන් රාජවංශ තුනක් අතර බල අරගල ඇතිවීම. (ත්‍රිකෝණ අරගලය)
- බටහිර ඉන්දියාවේ රාජපුත්‍රානාහි ගුර්ජර ප්‍රතිහාර, බෙංගාලයේ පාල හා බටහිර ඩෙකානයේ මහාරාෂ්ට්‍රයේ රාෂ්ට්‍රකුට යන රාජ්‍ය තුන අතර ගැටීම.
- හර්ෂවර්ධන රාජ්‍ය සමයේදී උතුරු ඉන්දියාවේ බල කේන්ද්‍රස්ථානය බවට කන්‍යාකුමාරී පත්වීම නිසා මේ රාජ්‍යයන් කන්‍යාකුමාරී ආධිපත්‍යය වෙනුවෙන් යුද්ධ කරන ලද්දේ කන්‍යාකුමාරී දිනාගැනීම උතුරු ඉන්දිය දේශපාලන ආධිපත්‍යයේ සංකේතයක් බවට පත්වී තිබීම නිසාය.
- රාෂ්ට්‍රකුට පාලක ධූව රජු ගුර්ජර ප්‍රතිහාර පාලක වත්සරාජ හා ඔහුගේ සේනාව පරාජය කොට රාජපුත්‍රානා කාන්තාරය දෙසට පලවා හැරීම.
- රාෂ්ට්‍රකුට පාලක ධූව බෙංගාලය ආක්‍රමණය කොට ධර්මපාල රජු පරාජය කළ ද ධූවට හදිසියේ ආපසු යෑමට සිදුවීමෙන් කන්‍යාකුමාරී අල්ලාගත් ධර්මපාල රජු ප්‍රතිහාරයන්ට යටත්ව සිටි ඉන්ද්‍රායුධ ඉවත් කොට තමාට අවනත වක්‍රායුධ එහි පාලකයා බවට පත් කිරීම.
- ගුර්ජර ප්‍රතිහාර පාලක දෙවන නාගහට (වත්සරාජගේ පුත්‍රයා) ප්‍රතිහාර බලය නැවත පිහිටුවීමට දූරු උත්සාහයේදී ධර්මපාල රජු පරාජය කිරීම.
- එහෙත් රාෂ්ට්‍රකුට පාලක තුන්වන ගෝවින්ද උතුරු ප්‍රදේශය ආක්‍රමණය කොට නාගහට පරාජය කිරීම සමත් විය. නමුත් ජයග්‍රහණය තහවුරු කර ගැනීමට පෙර ගෝවින්ද රජුට ආපසු යෑමට සිදුවීම නිසා ධර්මපාල රජුට වාසිදායක වීම.
- ධර්මපාල රජුගේ පුත් දේවපාල රජු ද උතුරු ඉන්දියාවේ බලය ආරක්ෂා කර ගැනීමට කටයුතු කිරීම.
- ගුර්ජර ප්‍රතිහාර පාලක හෝජ රජු ද සටන් ගෙන යමින් උතුරු ඉන්දියාවේ අධිරාජ්‍ය බලය අල්ලා ගැනීමට ක්‍රියා කිරීම.
- අවසානයේදී මෙම රාජ්‍ය තුනම දුර්වල වී ඒවායේ බලය වෙනත් කණ්ඩායම් දිනා ගැනීම..

(ලකුණු 14යි)

8. දකුණු ඉන්දියානු දේශපාලනයෙහිලා වෝළයන්ගේ දායකත්වය පහත දක්වන ශීර්ෂ යටතේ සාකච්ඡා කරන්න.

(i) අධිරාජ්‍ය ව්‍යාප්තිය

- ක්‍රි. ව. 9 වන සියවසේ පාණ්ඩ්‍යයන් යටතේ පැවති තන්ජෝරය අල්ලාගත් විජයාලය වෝළ
- අධිරාජ්‍ය සඳහා පදනම සකස් කිරීම.
- විජයාලයගෙන් ආරම්භ වී පළමුවන ආදිත්‍ය, පාරන්තක, පළමුවන රාජරාජ, පළමුවන රාජේන්ද්‍ර යන රජුන් යටතේ බලය වර්ධනය වීම.
- විජයාලයගේ පුත් පළමුවන ආදිත්‍ය කොණ්ඩේයි මණ්ඩලමිහි ආධිපත්‍යය හිමි කරගෙන, කොංගු දේශය, බටහිර ගංගයින්ගේ අගනුවර වූ තලකාච්චි අල්ලාගෙන බලගතු රාජ්‍යයක් බවට පත් කිරීම.
- පරන්තක විසින් පාණ්ඩ්‍ය බලය බිඳදැමීම හා රාෂ්ට්‍රකුටයන් පරාජය කිරීම මගින් වෝළ රාජ්‍යය ස්ථාවර කිරීමට සමත් වුව ද රාෂ්ට්‍රකුට පාලක තුන්වන කාෂ්ණ හා කළ තක්කෝළම් සටනින් වෝළයින් පරාජය වී බලව්‍යාප්තිය තාවකාලිකව නතරවීම.

- මෙයින් පසු වෝල අධිරාජ්‍යය පළමුවන රාජරාජ යටතේ ගොඩනැගීම.
- රාජරාජ විසින් වෝල නාවික බලය වර්ධනය කර ගැනීම තුළින් ත්‍රිවන්දාමිනිදි (කාන්දලුර) කේරල නාවික හමුදාව විනාශ කිරීම.
- කේරල හා පාණ්ඩ්‍ය බලය මර්ධනය කර දැමීම.
- අනුරාධපුරය ආක්‍රමණය උතුරු ප්‍රදේශය අල්ලා ගැනීම. (පස්වන මිහිදු රෝහණයට පළා යෑම)
- බටහිර ගංග රටේ පාලන ප්‍රදේශ තුනක් වූ ගංගවාඩිය, තංගවාඩිය හා කෝළම්බවාඩිය ජය ගැනීම.
- සිහසුන සඳහා අරගලයක් පැවති නැගෙනහිර වාලුකා අගනුවර (වෙංගි) අල්ලාගෙන, තම ආධිපත්‍යය පිළිගත් ශක්තිවර්මන්ට රජකම ලබාදීම.
- ශක්තිවර්මන් රජුගේ සහෝදරයා වූ විමලාත්‍යයට තම දියණිය (කුන්දවා කුමරිය) සරණ පාවාදීම.
- කාලිංගය ජය ගැනීම.
- මාලදිවයින (දූපත් දොළොස් දාහ) අල්ලා ගැනීම.
- රාජරාජ දකුණු ඉන්දියාවේ බිහි වූ ශ්‍රේෂ්ඨතම පාලකයන් අතර කෙනෙකි.
- පළමුවන රාජේන්ද්‍ර රජු විසින් මෙහෙය වන සටන් හා ඔහු ලැබූ ජනග්‍රහණ පිළිබඳ විස්තර ඔහුගේ අභිලේඛන වන තිරුවාලංගාඩු තඹ සන්නසේ හා තිරුමලෙයි ගිර ලිපියේ සඳහන් වේ.
- තුංගහඳා නදියෙන් උතුරු සටන් මෙහෙයවා බෙංගාලයේ ගංගානම් නදිය දක්වා ජයග්‍රාහී ලෙස සටන් මෙහෙය වීම.
- බටහිර වාලුකා ජයසිංහ පරාජය කිරීම.
- පාණ්ඩ්‍ය හා කේරල ප්‍රදේශ යටත් කරගෙන පාලකයන් ලෙස පුතුන් පත් කිරීම.
- ක්‍රි. ව. 1017 දී ලංකාව ආක්‍රමණය කර උතුරු ප්‍රදේශයේ බලය හිමි කර ගැනීම හා පස්වන මිහිදු රජු සිරකරුවෙකු ලෙස රැගෙන යෑම,
- පොළොන්නරුව පාලන මධ්‍යස්ථානය කර ගනිමින් එය ජනනාථංගලම් නමින් හා එම ප්‍රදේශය මුම්මඩ්ගෝල මණ්ඩලම් නමින් හඳුන්වමින් ප්‍රාන්තයක් ලෙස පවත්වා ගෙන යෑම.
- අග්නිදිග ආසියාවට ආක්‍රමණ එල්ල කරමින් පළමුවෙන් අන්දමන් හා නිකෝබාර් දූපත් යටත් කර ගැනීම.
- ශ්‍රී විජය රාජ්‍යයට ආක්‍රමණයක් එල්ල කරමින් ශෛලෙන්ද්‍ර රජු පරාජය කොට කඩාරම් බලකොටුව අල්ලා ගැනීම. (කඩාරම් කොණ්ඩ යන විරුද නාමයෙන් හැඳින්වීම)
- මෙම ආක්‍රමණ සමගම සුමාත්‍ර, ජාවා, මලයානු අර්ධද්වීපය හා පහළ බුරුමය ද සිය අවනතභාවයට පත් කරගෙන වෝල බලය අග්නිදිග ආසියාවට ව්‍යාප්ත කිරීම.
- මේ මඟින් ඉන්දියන් සාගරයේ හා අග්නිදිග ආසියාකරයේ වෙළෙඳාම පාලනය කිරීමට සමත්වීම.

(ii) ප්‍රාදේශීය හා ග්‍රාමීය පරිපාලනය

වෝල පාලනය රජු වටා සංවිධානය වූ රාජාණ්ඩු ක්‍රමයක් වූ අතර පරිපාලනය මධ්‍ය පාලනය, ප්‍රාදේශීය පාලනය හා ග්‍රාම පාලනය වශයෙන් ප්‍රධාන අංශ තුනක් යටතේ සකස් වී පැවතිණි.

ප්‍රාදේශීය පරිපාලනය

- ප්‍රාදේශීය පාලනයේදී වෝලේ අධිරාජ්‍යය මණ්ඩලවලට බෙදා තිබිණි.
- එවැනි මණ්ඩල ගණන ඇතැම් විට 6 ක් වූ අතර ඇතැම් විට 8 ක් ද වී ඇත. වෝලේ අධිරාජ්‍යය ඉතා විශාල අවධියේදී මණ්ඩල ගණන 9ක් විය. (පාණ්ඩ්‍ය මණ්ඩලම්, වෝලේ මණ්ඩලම්, මලයිනාඩු මණ්ඩලම්, කොංගු මණ්ඩලම්, මුම්මුඩ්වෝලේ මණ්ඩලම්)
- වෝලේ මණ්ඩලම් හැර අනෙකුත් මණ්ඩලම් පාලනය කරන ලද ප්‍රාදේශීය පාලකයන් ලෙස බොහෝදුරට කටයුතු කළේ රාජකුමාරවරුන්, රජපවුලේ පිරිස් ය.
- මණ්ඩලම්හි පාලකයන්ට යුධ හමුදාවක් සිටීම.
- මණ්ඩලම් නැවත වලනාඩු, නාඩු, කුර්මම්, මෙලාගම් නම් කොටස්වලට බෙදා තිබීම.
- කන්යුර් හෙවත් කන්කුරම් නගර පාලන ඒකක විය.

(ලකුණු 14යි)

9. පහත දැක්වෙන මාතෘකා අතුරෙන් දෙකක ඓතිහාසික වැදගත්කම පිළිබඳ කෙටි සටහන් ලියන්න.

(i) සංගම් සාහිත්‍යය

- ක්‍රි. ව. පළමුවන සියවසේ සිට ක්‍රි. ව. තුන්වන සියවස දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ පාණ්ඩ්‍ය රජවරුන්ගේ අනුග්‍රහයෙන් ඒකරාශී වූ සංගම් මගින් රචිත සාහිත්‍ය සංගම් සාහිත්‍ය වේ.
- එවැනි සංගම් තුනක් පවත්වා තිබේ.
- පළමුවන සංගමය මධුරාවේ දකුණෙහි ද, දෙවැන්න කබාඩපුරම්හි ද, තුන්වැන්න මධුරාවේ ද පවත්වා ඇත.
- සංගම් සාහිත්‍යය උපදේශාත්මක හා වෘත්තාන්තමය යනුවෙන් දෙවර්ගයකි. උපදේශාත්මක කාව්‍ය කීල්කනක්කු යන නමින් ද වෘත්තාන්තමය ග්‍රන්ථ මේල්කනක්කු යන නමින් ද හඳුන්වා ඇත.
- පළමුවන සංගමයට අයත් ග්‍රන්ථ සොයා ගැනීමට නොමැත.
- දැනට විද්‍යාමාන වන පළමු කෘතිය වන්නේ දෙවන සංගමයේදී රචිත තෝල්කාප්පියම් නැමැති ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථයයි.
- තුන්වන සංගමයේදී රචිත ප්‍රධාන ග්‍රන්ථ දෙකකි.
- සංහිතා (බාණ්ඩ) අටකින් සමන්විත වූ එට්ටුත්තොගයි හා ගීත (බාණ්ඩ) දහයකින් සමන්විත වූ පත්තූප්පාට්ටු ය.
- එට්ටුත්තොගයි (අගනානුරු, පුරනානුරු, නටිර්ණයිනානුරු, කුරුන්තෝගයිනානුරු, අයිංගුරුනුරු, පද්ධිට්ටුපත්තූ, පරිපාඩල්, කලින්තොගයි)
- පත්තූප්පාට්ටු (තිරුමුරුගාට්ටුප්පට්ටෙ, පොරුනරාට්ටුප්පට්ටෙ, සිරුපානාට්ටුප්පට්ටෙ, පෙරුම්පානාට්ටුප්පට්ටෙ, මුල්ලයිප්පාට්ටු, මදුරයික්කාංචි, නෙඩුනල්වාට්ටෙ, කුරුන්ප්ප්පාට්ටු, පට්ටිනප්පාට්ටෙල්, මලයිපඩුකඩාම්)
- පළමුවන සංගමයේ ප්‍රධාන කවියා අගත්තියර් මුනිවරයා යි. ඊට අමතරව මුරන්ප්පුර්, මුඩිනාගරායර් යන කවීන් ද විය.
- තෝල්කාප්පියර්, වල්ලුක්කාප්පියර් දෙවන සංගමයේ සිටි කවීන් දෙදෙනෙකි.
- තුන්වන සංගමයේ සිටි කවීන් තිදෙනෙක් වූයේ කබ්ලර්, පරකර්, තක්කිරාර් ය.
- සංගම් සාහිත්‍යයේ ඓතිහාසික හා සාහිත්‍යයික වටිනාකමක් මෙන් ම දේශපාලන (රජුගේ ස්වභාවය, රාජසභාව, ඔවුන්ගේ කාර්යයන්, රාජ්‍ය අතර ගැටුම්), ආර්ථික (කෘෂි කර්මාන්තය, වෙළෙඳාම, වෙළෙඳ ද්‍රව්‍ය, වෙළෙඳන්, වෙළෙඳපොළ, වරායන්), ආගමික (දේවිවරු, වන්දනා ක්‍රම), සමාජ හා සංස්කෘතික (ඵදිනෙදා ජීවිතය, සිරිත් විරිත්, ආහාරපාන) යන අංශ පිළිබඳ මැදගත් ගොරතුරු රැසක් අන්තර්ගතව ඇත.

- දකුණේ තිබූ වේර, වෝල හා පාණ්ඩ්‍ය යන රාජ්‍ය ගැන තොරතුරු සඳහන් වේ.
- මේ රාජ්‍ය තුනේ සිටි ප්‍රබල රජුන් ලෙස වෝල රාජ්‍යයේ කරිකාලන්, වේර රාජ්‍යයේ සෙන්ගුට්ටුවන් හා පාණ්ඩ්‍ය රාජ්‍යයේ නෙඩුඤ්ඤේලියන් ය.
- කචින්ට රජවරුන් අනුග්‍රහ දැක්විය. 500ට වැඩි කචින් සිටි බව කියවේ. රජවරු පවා දක්ෂ කචින් වූහ. කචින් අතර විවිධ වෘත්තීයයන් ද විය, කාන්තාවන් ද විය.
- ස්වභාව ධර්මය කෙරෙහි අවධානය යොමුකර මහ ජනජීවිතය පදනම් කරගෙන බිහිවූ සාරවත් සාහිත්‍යයක් ලෙස සංගම් සාහිත්‍යය හැඳින්විය හැකිය.

(ලකුණු 07 යි)

(ii) ක්‍රි. පූ. හයවැනි සියවසේදී ඉන්දියාවේ පැවති රාජ්‍යයන්

- ක්‍රි. පූ. හයවැනි සියවසේ උතුරු ඉන්දියාවේ දේශපාලන තත්ත්වය පිළිබඳව තොරතුරු බෞද්ධ, ජෛන හා බ්‍රාහ්මණ ග්‍රන්ථවල සඳහන් වේ.
- ඒ අනුව ජනපද 16ක් පැවතිණි. (සොළොස් මහා ජනපද ලෙස හැඳින්වීම)
- සොළොස් මහා ජනපද තුළ ක්‍රියාත්මක වූ පාලන ක්‍රම දෙකකි. ඒ රාජ්‍යයන් පාලන ක්‍රමය හා සමූහාණ්ඩු පාලන ක්‍රමයයි.
- සොළොස් මහා ජනපද අතුරෙන් බහුතරයක් රාජ්‍යයන් වූ අතර ඒ අතුරින් ප්‍රධාන රාජ්‍යයන් හතරකි.
- ඒ මගධ, කෝසල, වත්ස හා අවන්ති ය. මේවා වතුර මහා විජිතයන් ලෙස ද හැඳින්වේ.
- රාජ්‍යයන් පාලනයේ රජු ප්‍රධානියා විය.
- ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක හා අධිකරණ යන අංශ තුනේම බලය රජුට හිමි විය.
- එහෙත් මන්ත්‍රී පර්ෂද මගින් රජුගේ බලය සීමාවිය.
- ඇත්, අශ්, රිය හා පාබල යන අංශවලින් යුක්ත හමුදාවක් සිටීම.
- මත්ස්‍ය න්‍යාය හා විවාහ සම්බන්ධතා මගින් ප්‍රධාන රාජ්‍ය හතර අනෙක් රාජ්‍ය යටත් කර ගනු ලැබීම.
- මේ රාජ්‍ය අතුරින් මගධය සියලු රාජ්‍ය අභිබවමින් ඉදිරියට පැමිණීම.
- එයට මගධයේ භූගෝලීය සාධක ද ඉවහල් විය.

(ලකුණු 07 යි)

(iii) හූණ ආක්‍රමණ

- මධ්‍ය ආසියාවේ සිටි මිලේච්ඡ ගෝත්‍රයක් ලෙස හඳුන්වන හූණයෝ අවස්ථා කීපයකදීම ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කළහ.
- ක්‍රි.ව. 5 සියවස මැද භාගයේදී ප්‍රථම වරට හූණයින් ගන්ධාර අල්ලාගෙන නැගෙනහිර දෙසට ව්‍යාප්ත විය.
- ස්කන්ධගුප්ත විසින් මෙම ආක්‍රමණය මැඩපැවැත් විය. (හිතරි ලිපිය)
- නරසිංහ ගුප්ත රජුගේ කාලයේ හූණ ආක්‍රමණිකයන්ගේ දරුණු ප්‍රහාරවලට ලක් වූ අතර කප්පම් ගෙවූ බව ද සඳහන්වේ. (හියුං - ත්සාංගේ වාර්තාව)
- ක්‍රි. ව. 6 වැනි සියවස ආරම්භයේදී තෝරමාන යටතේ හූණවරු පංජාබය හරහා ඉන්දියාවේ අභ්‍යන්තරයට කඩා වැදිණි.
- ඔහු නිකුත් කළ කාසි උත්තර ප්‍රදේශ්, රාජපුත්‍යානා, පංජාබ් හා කාශ්මීරය යන ප්‍රදේශවලින් හමුවේ.
- ක්‍රි. ව. 515 දී තෝරමානගේ පුත් මිහිරකුල සිය අගනුවර ලෙස සියල්කෝට් හෙවත් සාගල තෝරා ගෙන ඇත.
- දරුණු රජෙකු වූ මොහු අමානුෂික ලෙස ක්‍රියාකළ බව රාජතරංගනිය, හියුං - ත්සාංගේ වාර්තාව, සුංග් - යුන්ගේ වාර්තාවේ සඳහන් වේ.

- මිහිරකුල එරාන් දක්වා උතුරු ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කළ අවස්ථාවේ භානුගුප්ත රජුගේ ප්‍රාහාරවලින් පරාජයට පත් විය.
- මැන්ඩසෝරයේ යසෝධර්මන් හූණ බල ව්‍යාප්තිය මැඩ පැවැත්වීම නිසා නිසා හූන බලය වයඹ දිග ඉන්දියාවට සීමා විය.
- කන්‍යාකුබ්ජයේ මෞඛරි වංශික ඊසානවර්මන්ගේ පුත් සර්වවර්මන් රජු හූණයින් සමඟ සටන් කොට පරදවා හූණ ආක්‍රමණවලින් උතුරු ඉන්දියාව බේරා ගෙන ඇත.
- ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ පරිහානියට හූණ ආක්‍රමණ බෙහෙවින් ම බල පෑවේය.

(ලකුණු 07 යි)

(iv) හර්ෂවර්ධන රජු

- ටානේශ්වරයේ පුෂ්‍යභූති රාජවංශයට අයත් හර්ෂවර්ධන රජු දේශපාලන, ආර්ථික, ආගමික හා සංස්කෘතික ක්‍ෂේත්‍ර දියුණු කළ පාලකයෙකි.
- රජු ගැන තොරතුරු සපයන ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය භාණුබට්ටගේ හර්ෂවර්තයයි.
- ගුප්ත යුගයෙන් පසු උතුරු ඉන්දියාව එක්සත් කළ අවසාන හින්දු පාලකයාය.
- බල ව්‍යාප්තියේදී දිග්විජය ව්‍යාපාරය අනුගමනය කළේය.
- ගෙඩ්‍යදේශයේ සසංකට විරුද්ධව හමුදාව මෙහෙය විය.
- තම සොහොයුරිය රාජ්‍ය ශ්‍රී කුමරිය සෙවීම සඳහා වින්ධ්‍යව තෙක් ගිය ගමනේදී පසු කළ රාජ්‍යයන්හි පාලකයන් යටත් රජුන් බවට ද එම රාජ්‍යයන් අවනත රාජ්‍යයන් බවට ද පත් කර ගත්තේය.
- වලභි හා ගුර්ජර පාලකයන්ට විරුද්ධව සටන් කළේය.
- වාලුකා වංශික දෙවන පුලකේෂිත්ට විරුද්ධව සටන් කළේය.
- සින්ධු ප්‍රදේශය ආක්‍රමණය කළේය.
- බෙංගාලය, අවුද්, කොංගෝදා, මරිස්සා ඇතුළත් නැගෙනහිර ආක්‍රමණය කළේය.
- කන්‍යාකුබ්ජ මුල් කරගෙන පාලන කටයුතු මෙහෙය විය.
- සකල උත්තරාපථනාථ නමින් රජු හඳුන්වා ඇත.
- බුද්ධාගමට හා වෙනත් ආමික නිකායන්ගේ වර්ධනයට අනුග්‍රහ දැක්වීය.
- ස්තූප, විහාර ඉදිකිරීම.
- ආගමික සම්මේලන පැවැත්වීම. (කන්‍යාජ් හා ප්‍රයාග සම්මේලනය)
- ප්‍රයාගවල මෝක්ෂද් පර්ෂද නම් පංච වාර්ෂික මහාදානය පැවැත්වීය.
- උගතුන්ට හා බුද්ධිමතුන්ට අනුග්‍රහ දැක්වීය.
- ආදායමෙන් 1/4 ක් ලේඛකයන්ට පිරිනැමීය.
- නාලන්දා, වලභි, තක්ෂලා වැනි අධ්‍යාපන ආයතනවලට අනුග්‍රහ දැක්වීය.
- රජුද ග්‍රන්ථකරණයේ යෙදීම. (රත්නාවලී, ප්‍රියදර්ශිකා, නාගානන්ද)
- හර්ෂවර්තය, කාදම්බරි වැනි කෘති බිහිවීය. (භාණුබට්ට රචිත)

(ලකුණු 07 යි)
